

8 aprilie 2013, Postul de televiziune: "Digi World"

Interviu acordat de **George Cristian Maior, directorul Serviciului Român de Informații** postului "Digi World", în cadrul emisiunii: **"Digipedia - Terorismul internațional"**

Realizator: Emil Hurezeanu

"E. Hurezeanu: Bună seara! Sunt Emil Hurezeanu. Bine ați venit la Digi World! Terorismul, iată tema pe care, într-un epos serializat de câteva zeci de episoade purtând marca experților britanici, v-o supun atenției reflexive. Cu alte cuvinte, inaugurăm, dincolo de imaginea document, și o dezbatere suplimentară privind fenomenul, de fiecare dată, în ora în care urmează. În acest fel încercăm să desprindem și să fixăm, dacă putem, semnificații în contextul nemijlocit și familiar, stabilind legăturile unui fenomen global, cu locul și timpul din și în care privim, gândim și încercăm să înțelegem, traducând, cum se spune, universalul în local și poate, dacă e cazul, și invers. Terorismul însoțește istoria violentă a omenirii, dincolo de războaie, drepte și nedrepte, de agresiune sau de apărare, pregătite sau surprinzătoare, între state sau alianțe de state, în numele credinței, al eliberării, al vasalizării, terorismul este actorul clandestin, de neocolit, al modernității tulburate. Ne însoțește încă din vremea țărilor ruși, când faimosul social revoluționar Savinkov asasina capete încoronate pentru ca apoi, în cătușe, să le explice, plângând, dispariția, în realitatea nihilismului dostoievskian, văduvelor parțial neconsolate. Există terorism în preajma statelor, în numele statelor, terorism ideologic, terorism religios, confesional sau ateu, terorism de emancipare, de intimidare, de rezistență, terorism de reorganizare, dar mai ales de provocare a dezordinii și confuziei. Terorismul este asimetric prin definiție, acționează din umbră, prin complotul culiselor, al subsolurilor statelor, organizațiilor, bisericilor, apartamentelor, căsuțelor poștale sau mercenarilor cibernetici haotici. Serialul prezentat de Digi World, care debutează azi cu episodul actelor de terorism care au precedat crearea statului Israel, în anii '40 ai secolului trecut, ne va reactualiza numele multor actori sau acronimele convulsiilor timpului nostru, din Orientul Apropiat până în Germania grupării Baader-Meinhof sau Italia Brigăzilor Roșii, din Irlanda, IRA, care, în latină, înseamnă mânia și încă mânia zilei de apoi, până în nordul separatist al bascilor iberici. Vom vedea cine, când și de ce sunt uciși pasagerii de avion, tren sau autobuz, la Madrid, Londra sau Tel Aviv, de ce trebuie să moară mame și copii la New York sau Beslan, cât de terifiante au devenit proporțiile fricii, dincolo de exploziile sinucigașilor sau atentatele cu Antrax, de la Washington, sau gazul sarin în metroul de la Tokyo. Astăzi ne interesează însă, dincolo de un caz sau altul, problema în sine, de ce a devenit terorismul în zilele noastre, îndeosebi după 11 septembrie 2001, pericolul, amenințarea, riscul, prin definiție, pentru întreaga planetă? Care sunt cauzele, unde sunt soluțiile, există justificări, se poate face pace cu teroriștii, ce sacrificii presupun

soluțiile antiteroriste, de la extinderea supravegherii tuturor, la încălcarea dreptului la apărare a suspectilor de la Guantanamo. Deschidem seria dezbaterilor noastre în marginea unor documentare excepționale și de ultimă oră a celor mai competente case de producție occidentale, cu un dialog despre terorism. Interlocutorul meu din această seară, în debutul serialului, este ambasadorul George-Cristian Maior, directorul Serviciului Român de Informații.

- Documentar -

'Costumul modern de sinucigaș este foarte confortabil. Puteți căra în el două sau chiar trei kilograme de explozibil și diferite grenade de fragmentație, până ajungeți la destinație.

Reporter: Terorismul are origini vechi, e greu de spus cât de vechi, de vreme ce este un termen atât de controversat.

Personaj interviat: Personal, le susține cauza din toată inima, iar Anglia ar trebui să plece dracului din Irlanda.

Reporter: Ceea ce în ochii oponentilor și ai victimelor reprezintă un act abominabil, este definit de cel care îl comite drept militantism, mișcare pentru independență ori luptă de eliberare.

Personaj interviat: Sunteți toți vinovați și nu am niciun pic de milă pentru voi. Trăiască rebelii!

Reporter: Ca puncte comune ale tuturor acțiunilor teroriste există însă violența la adresa civililor, or, nesocotind victimele civile, precum și existența unei ideologii.

Personaj interviat: Cred în exterminarea tuturor celor care se opun taberei creștine albe, în orice problemă.

Scandări: Puterea albă!

Personaj interviat: E ca și cu Martin Luther King. Vedeți că nimeni n-a mai avut nicio problemă de când l-au băgat în coșciug.

Reporter: Așa-zisa luptă în numele unei idei este cea care face distincția între terorism și crimă organizată.

Voce dintr-o înregistrare audio: Regimul imperialist german a refuzat toate cererile, așa că nu avem alternativă, vom arunca în aer avionul și toți pasagerii de la bord.

Personaj interviat: Am răspuns cum am face oriunde. Când forțele noastre sunt atacate, se vor apăra.

Personaj interviat: Auzi despre astfel de atrocități, despre astfel de bombe... Nu te aștepti să îți se întâmple tocmai ție. Dar viața trebuie să continue.

Reporter: Folosind imagini de arhivă rare în mărturie, analize ale unor experți și grafică 3D, BBC analizează fenomenul terorismului internațional din 1945 încoace. Pe parcursul a 26 de episoade, istoria atacurilor teroriste dezvăluie motivațiile și metodele

folosite pentru unele dintre cele mai cutremurătoare atentate din istoria recentă, de asemenea, grupările din spatele lor, contextul, liderii și chiar modul în care unele dintre aceste structuri s-au transformat în timp în mișcări și formațiuni legale. O astfel de istorie deschide seria, atentatul terorist israelian din iulie 1946, de la hotelul King David, din Ierusalim, comis de grupări teroriste evreiești ce forțau retragerea autorităților britanice din Palestina și întemeierea Israelului. Ironia istoriei face ca, în timp, unii dintre liderii teroriști să fi devenit politicieni respectați internațional, iar grupările lor să pună bazele unor instituții actuale importante, Armata Israeliană și Serviciul de Securitate Mossad. Cel mai devastator atentat al tuturor timpurilor este și cel pe care cu toți îl avem încă viu în memorie. La 11 septembrie 2001, patru atacuri sinucigașe coordonate făceau în Statele Unite aproape 3.000 de morți, dărâmand în același timp turnurile gemene din New York, simboluri ale Americii, și avariind clădirea Pentagonului. Ossama bin Laden, un arab bogat ce pusese bazele organizației teroriste Al-Qaeda, a devenit inamicul public numărul 1. Urând Vestul și, în special America pentru sprijinul acordat Israelului, bin Laden și adepții săi au lansat atacuri în întreaga lume. În Europa, în anii ce au urmat, au avut loc atentate în Spania și Marea Britanie. În timp, atenția internațională era îndreptată către Afganistan, unde Al-Qaeda se plasase sub protecția regimului islamist fundamentalist al talibanilor, ajunși la putere la mijlocul anilor '90, după retragerea armatei sovietice. În octombrie 2001, la o lună de la atacurile teroriste de pe teritoriul american, Statele Unite și coaliția internațională și-au început campania în Afganistan.

Personaj intervievat: Cred că niciunul nu ne-am așteptat la rezistența pe care am întâlnit-o. Din toate rapoartele și informațiile pe care le aveam, ne așteptam ca talibanii și trupele Al-Qaeda să fugă de îndată ce ajungeam acolo.

Reporter: După două luni, talibanii fugeau într-adevăr de la putere, însă confruntările cu insurgenții aveau să facă, în următorii ani, zeci de mii de morți în rândul soldaților și civililor. În mai 2011, trupele americane l-au descoperit și ucis pe Ossama bin Laden, în Pakistanul vecin.

Barack Obama, președintele SUA: În seara aceasta, aduc la cunoștința poporului american și a lumii întregi că Statele Unite au condus o operațiune în urma căreia Ossama bin Laden, liderul Al-Qaeda, a fost ucis.

Reporter: Iar anul acesta, Armata americană și trupele NATO se vor retrage complet din Afganistan. În ultimii aproape 70 de ani, lumea a fost zguduită de numeroase atacuri teroriste, fiecare distrugând în numele unei idei: atacurile din Norvegia, din 2011, când acțiunile unui singur terorist au făcut 77 de victime, criza celor 1.100 de ostaci de la o școală din Beslan, în Oseția de Nord, soldată cu 400 de morți, majoritatea copii, atacurile cu gaz sarin de la metroul din Tokyo, puse la cale de membrii sectei Aum, lunga serie de atentate comise de Armata Republicană Irlandeză și multele ei ramuri sau cele ale organizației separatiste basce ETA, atentatul petrecut în 1988, în localitatea scoțiană Lockerbie, în urma căruia au murit toți pasagerii și

echipajul zborului Pan Am 103, dar și 11 localnici din casele peste care s-a prăbușit avionul, tentativele de asasinat la adresa lui Charles de Gaulle și atacurile puse la cale de cea mai puternică grupare teroristă franceză, Organizația Armatei Secrete, asasinarea fostului premier italian, Aldo Moro, de către Brigăzile Roșii, asasinările comise de gruparea germană Baader-Meinhof, crimele războiului civil din Somalia, miile de victime făcute în America de Sud de Che Guevarra, preferatul revoluționarilor de pretutindeni. E o enumerare ce poate continua mult timp, dar aceste acte sunt în zadar chiar și atunci când reușesc. Terorismul este greu de prevăzut și de prevenit, ucide și mutilează, dar nu dărmă sistemele pe care le atacă.'

E. Hurezeanu: Revenim. Bună seara! Suntem în studioul Digi World, împreună cu primul interlocutor în seria pe care o deschidem în această seară și sunt bucuros și onorat să îl salut aici, în platou, pe domnul George Cristian Maior, ambasadorul George Cristian Maior, directorul Serviciului Român de Informații.

G.C. Maior: Si mie îmi face plăcere să vă revăd.

E. Hurezeanu: Domnule ambasador, terorismul și antiterorismul sunt, ca să zic așa, realitățile în binom pe care unii le consideră drept cele mai acute, mai importante, mai dinamic periculoase fenomene ale istoriei imediate. Așa este, și de ce?

G.C. Maior: Da. Până nu demult, în istoria modernă, dar și astăzi, cred că nu se poate spune că nu e așa, războiul este totuși cel mai periculos fenomen care antrenează violența la scară statală cu implicații grave asupra unor segmente mari de populație și numai dacă ne gândim la secolul trecut, chiar segmente uriașe de populație au fost antrenate în cele două Războaie Mondiale și în războaiele care au succedat acestor evenimente unice în istoria modernă a omenirii. Terorismul, ca un fenomen de asemenea violent, diferit totuși față de... sunt multe aspecte, poate discutăm de logica, haideți să spunem în ghilimele a războiului, este acum în atenția media prin capacitatea sa, de asemenea, de a ataca violent segmente de populație, dar a și produce panică, frică și teroare la nivelul unui segment chiar mai larg de populație decât cel afectat propriu-zis, fizic, a provoca daune economice, materiale, importante, a capta atenția media în această eră a informației și a media mult mai incisiv decât orice alt eveniment, și am văzut 2011, atentatele de la Londra, ce au putut produce și la nivel de media și, din această perspectivă, este într-adevăr un fenomen care, și accentuat de globalizare, tinde să devină, din păcate, ceva echivalent cu ceea ce însemna în trecut războiul la scară globală, din punct de vedere al percepției oamenilor...

E. Hurezeanu: Da.

G.C. Maior: ...și ale efectelor pe care le produce.

E. Hurezeanu: Este terorismul o subspecie a războiului, este o formă clandestină, neconvențională, asimetrică, cum se tot spune, de război și în ce măsură este războiul acesta, care e terorismul, așa, ca fenomen particular, rezultatul globalizării?

G.C. Maior: Da, sunt întrebări foarte profunde și bune față de acest subiect. Există similitudini și diferențe, bineînțeles, între război și terorism. Intre ele, undeva, se află aceste mișcări, tot asimetrice, tot violente, tot având un anumit scop la bază: gherila. Gherila, în traducerea din spaniolă...

E. Hurezeanu: Da.

G.C. Maior: ...cei care au inventat termenul, însemnând un război mai mic. Faptul că două state sau un stat nu se mai putea apăra s-a transmis cumva către anumite grupări care au preluat - mă refer la Spania - unde s-a petrecut acest lucru, Spania fiind, la un moment dat, cotropită de francezi, fiind înfrânți la nivelul armatei statale, populația, o parte a populației a preluat războiul statal, a opus rezistență armatelor franceze până când a intervenit Marea Britanie și a echilibrat balanța puterii în război, dar gherila...

E. Hurezeanu: Așa cum bine face Marea Britanie din când în când.

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: De câte ori e cazul adică.

G.C. Maior: Da, politică tradițională, dar gherila, acest mic război, este, poate din punct de vedere structural, într-un fel calitativ superioară, dacă aș spune așa, ca mijloace, ca obiective, ca posibilități și ca mase antrenate față de terorism. Si terorismul față de război presupune asumarea unui scop, fie politic, fie religios, dar el se realizează prin mijloace, repet, violente, de către un grup mai restrâns de regulă, care poate provoca disrupții în ordinea politică sau publică sau de securitate într-un stat sau într-un ansamblu mai mare, internațional, social să spunem, și care produce, prin violența mijloacelor folosite, prin surpriza pe care o produce, panică, efecte psihologice majore, cum spuneam și efecte economice și, din acest punct de vedere, un anumit spectacol sinistru într-adevăr, care îl deosebește și de mișcările de gherilă, și de războiul propriu-zis.

E. Hurezeanu: Domnule Maior, avem de-a face cu teroriștii de multă vreme, nu?

G.C. Maior: Da, așa este.

E. Hurezeanu: Să zicem, țarul, țării Rusiei aveau de-a face cu teroriștii pe o bază aproape zilnică, sunt cel puțin doi țari care au pierit în atentate teroriste, mari duci. Avem întâlnirile acelea spectaculoase între cutare terorist social-revoluționar, extrem de cultivați, foarte sofisticați...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ...care în închisori, după atentate, cu țarina, își cer iertare, nu, deci fenomenul acesta de nihilism dostoevskian.

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: Aproape. Apoi, în părțile noastre...

G.C. Maior: Da, în Europa.

E. Hurezeanu: ...s-a manifestat prima oară terorismul, ba chiar în preajma noastră imediată. Bulgarii sunt între pionierii terorismului, după câte știu, și interesant

este că și declinul primului Război Mondial, care este începutul așa-zisului război lung, 1914 - 1990, este tot un atentat terorist, nu? Un domn, pe care în cheamă și Princip, adică principiu, îl împușcă pe arhiducele Franz Ferdinand și de acolo toată povestea. Terorismul acesta pe care, în serialul nostru, cei interesați îl vor vedea ilustrat în fazele lui, cum să spun, istoric - clasabile deja, după 1945, are însă, de-a lungul desfășurării fenomenului, ca să zic așa, niște cezuri. Este 11 septembrie, și răspunsul este aproape sigur, principala cezură, 11 septembrie 2001, o cezură care modifică paradigma?

G.C. Maior: O modifică prin prisma elementului de globalizare pe care l-ați menționat, prin capacitatea terorismului contemporan, care este, în sens istoric, o prelungire a acestui tip de terorism pe care l-ați menționat și pe care îl putem regăsi și în alte părți europene, în Spania, vorbeam de Spania, vorbeam de Marea Britanie, Irlanda de Nord...

E. Hurezeanu: Germania pre-Hitleristă este...

G.C. Maior: Germania, da, terorismul de tip ideologic, când, iarăși, un grup relativ restrâns de oameni, fără să aibă susținerea unei părți importante din spectrul politic și cu atât mai puțin din populație, prin mijloace simple de asasinat politic sau de plantare de bombe în anumite instituții, cu mijloacele vremii, au reușit să provoace aceste efecte care s-au tradus și în anumite consecințe politice, uneori chiar negocieri ale ordinii legitime în stat, politice, cu aceste grupări. Vorbesc de Irlanda de Nord, vorbesc chiar de Spania.

E. Hurezeanu: Da.

G.C. Maior: Ceea ce aduce 11 septembrie este o nouă paradigmă, generată de fenomenul globalizării, în ce sens? Ce s-a întâmplat acolo practic, un anumit grup de oameni au planificat o acțiune în inima unei super puteri mondiale, la care nici nu se aștepta cineva să poată fi penetrată din punct de vedere militar, sau atacată militar, sau lovită în acest fel, cu mijloace clasice. Nicio armată nu s-ar fi gândit, doar la nivel de planificare strategică în timpul Războiului Rece, să atace SUA.

E. Hurezeanu: Da. S-a întâmplat în 1812, când englezii au incendiat Casa Albă, dar, mă rog, e un episod...

G.C. Maior: Iată, un grup restrâns de oameni...

E. Hurezeanu: ...de conflict fratern, nu fratrici.

G.C. Maior: Da. Unii lucrând în Germania, împreună, în Hamburg, alții pe teritoriul Afganistanului, sub acea perioadă...

E. Hurezeanu: Vreau să vă întrerup puțin. Am citit, acum, recent, ceva care mi se pare foarte interesant; Atta, Mohammed Atta, principalul operator...

G.C. Maior: Da, da.

E. Hurezeanu: ... al actului terorist de la New York împotriva turnurilor, a studiat la Hamburg...

G.C. Maior: Da, asta spun.

E. Hurezeanu: Si... Exact!

G.C. Maior: Da!

E. Hurezeanu: Dar atenție, se pregătea pentru o lucrare de doctorat...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ...pe tema 'Conservarea centrului istoric al orașului Alep, din Siria'.

G.C. Maior: Da, da.

E. Hurezeanu: Uitați cum...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ... realitatea posterioară atacului terorist...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ... din septembrie 2001, cu ce se întâmplă astăzi în Siria, aproape că rotunjește cercul.

G.C. Maior: Exact! Oameni educați, unii dintre ei oameni chiar înstăriți, deci toată mitologia asta cu...

E. Hurezeanu: ... deposedații sortii.

G.C. Maior: Exact, segmente periferice ale populației marginale nu ține din acest punct de vedere, insuflat un suflu ideologic aparte și cu un scop determinat, plasați în diferite zone geografice ale lumii au putut comunica, au putut planifica de pe teritorii depărtate față de teritoriul SUA și au putut folosi mijloace moderne ale comunicațiilor, dar și mijloace moderne ale transportului, respectiv avioane, pentru a produce o asemenea lovitură în inima simbolică, din punct de vedere financiar, a Americii, în inima simbolică dar și din punct de vedere real a puterii Americii, respectiv Pentagonul și, mă rog, dacă ar fi reușit până la capăt, chiar și în inima puterii politice americane, Congresul american, că acolo lucrurile s-au stopat, slavă Domnului.

E. Hurezeanu: Da, da. Spuneți...

G.C. Maior: Acest lucru nu a fost cu putință să se realizeze în istoria dinainte de dezvoltarea acestor mijloace tehnologice de comunicații la o asemenea scară și cu un asemenea mod eficient de planificare și...

E. Hurezeanu: Dar...

G.C. Maior: ... din acest punct de vedere s-a schimbat o mare paradigmă.

E. Hurezeanu: Dacă globalizarea provoacă astfel de fenomene, democrația, cel puțin în faza prealabilă lui 11 septembrie 2001, era cumva prea laxă, prea neglijentă...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ... deci vulnerabilă?

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: Pentru că noi, știți bine...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ... am fost învățați cu așa-zisul silogism democratic al lui Fukuyama, celebrul pseudo-profet care ne anunța că ordinea liberală, la sfârșitul Războiului Rece, e de acum indiscutabilă.

G.C. Maior: Va prevala.

E. Hurezeanu: Si va prevala.

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: El are și așa-zisul silogism democratic care spune cam așa: prosperitatea favorizează democrația și democrația favorizează pacea. Ori iată, se rupe pânza, ecranul se fisurează.

G.C. Maior: Da. Deci, într-adevăr, democrația, și cea mai puternică democrație a lumii, din cel mai puternic stat, se pare că nu a fost pregătită pentru așa ceva. Au existat, nu se poate spune acest lucru, semnale, au existat și din partea serviciilor de informații, și chiar și conceptul strategic al NATO, după Războiul Rece, s-a schimbat, aducând terorismul în fața principalelor amenințări, dar mai mult la nivel conceptual, într-o primă fază.

E. Hurezeanu: Da.

G.C. Maior: Practic, s-a și văzut ulterior că au existat și informații referitoare la aceste intenții de lovire a teritoriului SUA. Totuși surpriza a fost majoră; nu am fost, nu neapărat SUA, dar noi, ca democrații, pregătiți pentru un asemenea eveniment, pentru gestionarea sa adecvată. Ulterior, lucrurile au mai evoluat din acest punct de vedere și acesta este un lucru care a fost speculat de noul terorism global, în acest caz întruchipat de Al-Qaeda, de această organizație specială din acest punct de vedere...

E. Hurezeanu: Da.

G.C. Maior: ... și care a dobândit, prin actul din America și alte acte, o recunoaștere globală. Un lucru de altfel urmărit de Al-Qaeda, că organizațiile acestea urmăresc și...

E. Hurezeanu: Da, da, notorietatea...

G.C. Maior: ... un anumit tip de recunoaștere...

E. Hurezeanu: ... oricât ar fi de sinistră.

G.C. Maior: ... capacitatea de a face propagandă, capacitatea de a-și făuri un brand, capacitatea de a insufla, în anumite zone ale lumii, chiar o teamă ce poate produce efecte politice la nivelul unor guverne. De atunci s-au schimbat anumite lucruri și, din acest punct de vedere, există multe dezbateri. Dacă democrațiile nu au prea virat spre un anumit tip de control asupra societății...

E. Hurezeanu: Da.

G.C. Maior: ... exageratul raport de amenințare propriu-zisă, acum ce putem spune? Când se petrece un asemenea eveniment, opinia publică este revoltată...

E. Hurezeanu: Ultragiată, revoltată.

G.C. Maior: ... speriată...

E. Hurezeanu: Da.

G.C. Maior: ... dezbaterile sunt majore, se caută vinovați...

E. Hurezeanu: Da.

G.C. Maior: ... se caută cauzalități.

E. Hurezeanu: Ce ați păzit, unde ați fost, CIA, FBI?

G.C. Maior: ... Ce ați făcut.

E. Hurezeanu: Da.

G.C. Maior: Când nu se întâmplă și se iau măsuri preventive, un alt tip de dezbateră - de ce atât de mult, de ce asemenea legi mai restrictive din punct de vedere al libertății. Eu cred că există sau trebuie să existe un echilibru între libertate și securitate. Lucrurile sunt complementare, sunt importante de a fi văzute împreună aceste două noțiuni și să fim vigilenți, pentru că, vedeți, așa cum atunci s-a produs o surpriză, surprizele viitorului pot fi și mai dramatice...

E. Hurezeanu: Da.

G.C. Maior: ... dacă avem în vedere aceleași elemente pe care le-am menționat, evoluția extraordinară a tehnologiei, a capacității unui singur om de a manevra, de a opera cu noi tehnologii, din punct de vedere al comunicațiilor, dar și din punct de vedere al mijloacelor de distrugere pe care le are la dispoziție de pe piața normală, publică; vorbesc de armament sofisticat, vorbesc de mijloace de transport aflate la îndemâna oricui, foarte sofisticate, care pot fi acaparate, manipulate, cum s-a întâmplat atunci, vorbesc de dezvoltarea tehnologiilor noi din punct de vedere al armamentului, arme chimice, biologice, arme nucleare; acum nouă ni se par utopii acest lucru, dar nu sunt, din punct de vedere al planificării și la nivelul serviciilor de informații, și la nivelul zonei militare, ca să spun așa. Producerea unei bombe atomice, de exemplu, sau a unei arme nucleare, în sensul cel mai rar cu putință, la nivel de execuție mai redus decât cele create de state, vă dați seama ce ar însemna ca o grupare teroristă să reușească să-și procure instrumentele pentru detonarea unei asemenea bombe într-o așezare urbană, și nu vorbesc de azi, de mâine, vorbesc în 5 - 10 ani - la scară istorică este nimic - ce disrupție majoră în ordinea socială, politică, psihologică, până la urmă, a unui stat, a unei așezări mai largi, urbane. Nu este de neglijat...

E. Hurezeanu: Si nu este...

G.C. Maior: ... nici această ipoteză deloc.

E. Hurezeanu: Nu poate fi exclusă ipoteza asta.

G.C. Maior: Deloc, deloc.

E. Hurezeanu: Domnule director, noi avem acum de-a face, ambiental, așa, cu terorismul islamist, nu? Este varianta...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ... exacerbată a Islamului revendicativ, să zicem, resentimentar, nu, recrearea califatelor, marea revoltă împotriva celor care au ocupat cu forța locurile sfinte, americanii, în Arabia Saudită. Aici avem de-a face cu un terorism cu substrat religios, deși sunt discuții; apoi am avut, de-a lungul anilor, și cei care ne privesc acum și vor fi suficient de răbdători să vadă, de-a lungul următoarelor săptămâni...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ... seriile noastre, în Istoria terorismului după 1945, am avut de-a face cu terorism ideologic, bineînțeles...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ... în cazul Brigăzilor Roșii, în Italia...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ... extrema stângă, extrema dreaptă...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ... în cazul lui Baader-Meinhoff în Germania, tot un fel de extremism de stânga...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ... există și un terorism confesional religios, IRA...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ... și așa mai departe.

G.C. Maior: ... de tip etnic, de tip politic...

E. Hurezeanu: Etnic, etnic.

G.C. Maior: ... separatist.

E. Hurezeanu: Ceea ce un autor pe care știu că-l apreciați la fel de mult ca mine și l-am mai evocat într-o discuție pe care am avut-o cu domnia voastră, americanul Philip Bobbitt, care este unul dintre cei mai interesanți, mai cutezători gânditori ai fenomenului terorist, el spune așa: stop, nu ne interesează substratul; am ajuns într-o fază în care ne interesează teroarea ca atare...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: ... versus stat, statul democratic, pentru că nu mai suntem într-un stat național, ca în secolul XIX sau o bună parte din secolul XX, suntem într-un stat piață. Nu? Market state versus national state.

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: Si problema este a terorii care se manifestă prin teroriști și care, de fapt, dincolo de orice motiv aparent, confesional ideologic și așa mai departe, ceea ce urmărește este transformarea unui stat al consimțământului, deci democratic, într-un stat al terorii. Cum înțelegem? E prea filosofică această explicație sau...?

G.C. Maior: Aparent, da, dar din punct de vedere practic, eu am să vă spun: un stat care - și dau exemplul Bulgariei, vecinii noștri, apropo de ceea ce trebuie să înțelegem și să percepem și noi, ei n-au fost niciodată o țintă, după 1989, din punct de vedere al terorismului. Anul trecut s-a petrecut un act terorist de amploare totuși, la Burgas.

E. Hurezeanu: Da.

G.C. Maior: Vreau să vă spun că efectele sociale, psihologice, asupra societății bulgare sunt majore, dincolo de discuțiile pe care le-am avut și eu cu omologii noștri, faptul că s-a petrecut pe acel teritoriu, că încă nu există o investigație finalizată în legătură cu autorii atentatului din Bulgaria, că există gândirea 'de ce, care sunt cauzele,

ce s-a întâmplat, cum am evoluat?', a produs o bulversare în societatea bulgară, la care trebuie să medităm și noi. Intr-adevăr, actul terorist provoacă daune majore din punct de vedere al mecanismului statal și al funcționării sale normale. Investitorii se gândesc de mai multe ori dacă să investească într-un stat care este supus constant unor acțiuni teroriste, turismul are de suferit.

E. Hurezeanu: Da, statul însuși își fortifică musculatura marțială...

G.C. Maior: Statul își fortifică mecanismele. Da.

E. Hurezeanu: ... și îngrădește drepturile civice.

G.C. Maior: Poate și se produc anumite exagerări, dar din bună intenție...

E. Hurezeanu: Există pericolul derapajelor de la democrație, cu reflexe dictatoriale.

G.C. Maior: Intotdeauna există, de fapt acestea sunt și obiective urmărite de actul terorist.

E. Hurezeanu: Indiferent de substratul atacului terorist...

G.C. Maior: Exact, exact, sunt...

E. Hurezeanu: ... de substratul afișat, clamat.

G.C. Maior: Indiferent de substrat, exact. Mulți spun, cei din strategie, experți în strategie, că terorismul nu are o strategie la bază. Eu cred că da, dincolo de teroare și de aceste efecte, are, și trebuie să identificăm cauzele, scopul. Ați spus scop politic, scop religios, scop ideologic. Există și acest fenomen nou al unei anumite devianțe, care face din 'solo terrorism', de exemplu, un 'lup singuratic', ați văzut ce s-a întâmplat în Norvegia.

E. Hurezeanu: Da.

G.C. Maior: Un individ absolut... aparent normal în societate care, acumulând în timp o autoradicalizare, o anumită ideologie, a putut ucide cu sânge rece zeci de persoane pașnice de pe o insulă dintr-o țară aparent extrem de liniștită.

E. Hurezeanu: Dintr-o țară utopic de prosperă și liniștită.

G.C. Maior: În Franța s-a întâmplat același lucru, deci... și acesta este cel mai greu de detectat.

E. Hurezeanu: Dar includeți un astfel de atac ca cel împotriva copiilor din Norvegia sau manifestările de amoc, de nebunie, din Statele Unite, care se țin lanț, în terorism?

G.C. Maior: Sigur că da, e în categoria mai largă a terorismului, este chiar subiect de dezbatere în relațiile pe care le avem cu alte servicii, pentru că este cel mai pervers și mai greu de detectat. Nu avem nicio organizație la baza unui asemenea act, este un simplu individ care iarăși, folosind tehnologia modernă, este capabil... comunicații, Internet, învățare din lumea aceasta virtuală a Internetului de tot felul de mijloace și metode, iată ce poate să producă într-o societate. Si aici chiar e ca și cum ai căuta acul în carul cu fân. Franța a fost bulversată, de asemenea, de un asemenea fenomen chiar în mijlocul alegerilor prezidențiale de anul trecut, când președintele

Sarkozy a și fost acuzat că, într-un fel, a folosit acel act terorist de la Toulouse pentru a-și ranforța campania prezidențială, de fapt, gestiona o criză de amploare în Franța.

E. Hurezeanu: Da.

G.C. Maior: Iată ce efecte poate să aibă și acest tip de terorism!

E. Hurezeanu: Vorbeați de atacul terorist de la Burgas, de anul trecut, și noi suntem aici, vecinii nemijlociți. Au existat repercusiuni de natură psihologică și în societatea românească. A mai fost episodul acela reluat, într-un fel, printr-un interviu al colegului Adelin Petrișor...

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: cu un cleric islamist, care vorbea în continuare de pericolul, nu de pericolul, vorbea pur și simplu de faptul că România și Bulgaria sunt foste teritorii ale Califatului, nu, și că sunt vulnerabile.

G.C. Maior: Eu sunt... da, nu, dar sunt...

E. Hurezeanu: Să vorbim puțin despre pericole care ne pasc pe noi!

G.C. Maior: Da, eu sunt uneori dezamăgit de ignoranța de la nivelul chiar unor segmente, să spun, de porțiuni de opinie publică și de la noi. Da, discutăm 'la noi ce se poate întâmpla, vine directorul cu un mesaj alarmist'. Iată că un mesaj aparent general al unui cleric, Bakri, de care vorbeați, este dublat până la urmă de un act material în estul Europei, în Bulgaria, zonă care era considerată sigură din punct de vedere al amenințării teroriste față de vestul Europei, până când s-a întâmplat acest lucru. Acest act din Bulgaria ne arată că există mutații în zona de ținte ale terorismului, nu mai suntem ținte generice, deci conceptuale, suntem și ținte practice, în această zonă a Europei. Avertizez, pentru că este datoria mea să avertizez, că nu suntem scutiți nici noi de acest fenomen, indiferent de ceea ce vor spune unii sau alții din opinia publică, dar dacă rămânem și ignoranți din punct de vedere al mijloacelor pe care le are la dispoziție un stat pentru a încerca să prevină asemenea fenomene, mai târziu vom ști precis spre cine să arătăm cu degetul, când se va produce un asemenea eveniment, aici. Si îmi pare rău să vorbesc așa, dar a încerca să minimizezi o asemenea dezbatere... și vă felicit că reușiți și prin aceste filme documentare să arătați ce efecte, ce consecințe pot să aibă asemenea acțiuni asupra unor state, asupra unor societăți, asupra până la urmă a unor oameni. Si noi am suferit, din păcate, și să ne trezim un pic. In Spania, la Madrid, au murit foarte mulți cetățeni români. E bine să nu avem mijloacele de a coopera măcar cu servicii externe, pentru a preîntâmpina moartea sau acțiuni asupra vieții unor cetățeni români?! Nici măcar epoca dinainte de 1989, când statul era foarte securizat din punct de vedere...

E. Hurezeanu: Sunt, apropo, dictaturile mai sigure decât democrațiile?

G.C. Maior: Noi am avut de... Nu, niciodată. Păi, asta e capacitatea terorismului de a acționa, indiferent de forța unui stat, indiferent de capacitatea sa de a se structura, extrem de violent, prin mijloace asimetrice, deci folosind aceste mijloace moderne.

E. Hurezeanu: Da. S-a întâmplat și în Rusia, care nu e chiar o dictatură, dar e oricum, e un stat...

G.C. Maior: State dictatoriale din zona Golfului, cu guverne puternice, cu sisteme puternice, fără nicio cenzură din punct de vedere al mijloacelor pe care le pot folosi statele, au suferit acțiuni majore, de amploare. Uitați-vă, zona Golfului, Arabia Saudită, Siria, etc..

E. Hurezeanu: Sigur. Domnule director, un cinic ar putea să constate..., de altfel, când voi da acest exemplu, el o să vă sune familiar, pentru că e din Philip Bobbitt.

G.C. Maior: Da.

E. Hurezeanu: La un moment dat, el spune: 'domnilor, stați puțin, în definitiv, până în 2010, începând din faza modernă sau nouă a terorismului, să spunem din 2001, din 11 septembrie, victimele terorismului în totalitate sunt egale, deci numărul victimelor terorismului, în întreaga lume, nu depășește numărul victimelor lovite de fulger sau înecate în propria cadă de baie. Pe de altă parte, răsturnările în structura statelor, în atitudinea statelor, controlul, să zicem generalizat, Marea Britanie sau în alte părți, interceptările, sentimentul mai mult creat în societățile libere, în societățile democrației Atlantice, să zicem, că nu mai ești de capul tău, că ești în mâna cuiva, al lui 'Big Brother', care a reapărut, 'Big Brotherul' din dictaturile comuniste, să zicem, s-a sofisticat și este aici, cu noi, în Anglia, în Statele Unite, poate și în România. Merită? Nu cumva răsturnările reactive, prin reacțiile statelor, nu cumva au făcut ca să aruncăm copilul cu tot cu apă din covată? Știți cum se spune.

G.C. Maior: Nu contează numărul victimelor. Si o victimă este importantă până la urmă dar, mă rog, asta este o discuție într-adevăr poate mai abstractă, dar nu abstractă pentru cei care suferă de pe urma ei. Contează și efectele de care menționați, și nu doar din partea, să-i spunem, a reactivității statului, a adaptării sale la acest mijloc, și din partea organizațiilor teroriste care obțin un suflu de teamă, la nivel societal, de incertitudine, de bulversare economică, de, până la urmă, teamă de a călători, de a ieși în societate. Aceste aspecte sunt cuantificate, la nivelul organizațiilor teroriste, în raport de efectele unui atentat terorist. Faptul că se pot repeta, faptul că se pot repeta la nivel de surpriză în comunități așezate, liniștite, care nu au mai întâlnit așa ceva, toate aceste lucruri ne fac să credem, repet, că este important să existe un echilibru între securitatea unui stat democratic și libertățile cetățenilor. Nu sunt libertăți restrânse din punct de vedere al conceputului esențial al unui stat democratic, sunt libertăți care sunt, până la urmă, controlate pentru însăși conceptul de libertate, într-un anumit fel, ceea ce ar trebui să înțeleagă, și cred că înțelege, populația, mai ales populația care a fost afectată, din păcate, de asemenea evenimente.

E. Hurezeanu: Domnule director...

G.C. Maior: Da!

E. Hurezeanu: ... este o istorie lungă a terorismului. Ne despărțim la un moment dat de terorism? Există vreo șansă? Sau este răul necesar care ne va însoți atâta timp

cât globalizarea presupune oameni nemulțumiți, periferici, și sunt antrenate, în interiorul ei, forțe care, așa cum se spunea mai demult, că scopul puterii este puterea, scopul terorii rămâne teroarea, și atunci am intrat într-un ciclu pe care nu-l mai vedem oprit? Așa este?

G.C. Maior: Nu, este într-un fel adevărat ce ați spus. Este greu să elimini complet un asemenea fenomen. Trebuie să țințești, în schimb, spre așa ceva. Nu cred că vom reuși, nu suntem într-o lume idealistă. Intotdeauna vor exista scopuri politice, idealuri, din păcate extremiste, idealuri religioase, fundamentaliste care se doresc a fi atinse prin asemenea mijloace violente. Cred că putem, în schimb, limita acest fenomen, și aici este rolul nostru.

E. Hurezeanu: Ultima întrebare. Înțelegând aceste lucruri pe care tocmai le-ați spus, știți că există o soluție, probabil pseudosoluție de natură utopică, ne dăm seama de asta, dumneavoastră mai ales, și ca practician, nu doar ca filozof și politolog, și anume rezolvarea cauzelor terorismului la fața locului, să-i mulțumești pe oamenii nemulțumiți, de unde este recrutat terorismul.

G.C. Maior: Da, uitați, au existat și exemple în istorie prin care ceea ce a însemnat, la un moment dat, o activitate sau o acțiune teroristă intensă, s-a rezolvat prin rezolvarea unor cauze, s-a rezolvat politic, s-a rezolvat prin negociere. De exemplu situația din Irlanda de Nord. Chiar dacă nu este...

E. Hurezeanu: Mai sunt...

G.C. Maior: ... rezolvată la nivelul politic, totuși, la nivelul acțiunilor Organizației Republicane Irlandeze sau a Armatei Republicane Irlandeze aceste lucruri s-au stopat și din punct de vedere oficial. În Spania la fel, s-au purtat negocieri. Da, este important!

E. Hurezeanu: Mai ales că toate erau și fenomene cumva auxiliare sau care țineau de Războiul Rece.

G.C. Maior: Nu neapărat!

E. Hurezeanu: În cazul Germaniei, de exemplu, în cazul Italiei.

G.C. Maior: Poate da, în cazul Italiei, în cazul Irlandei nu neapărat ține de Războiul Rece.

E. Hurezeanu: În cazul Irlandei mai puțin. Pe cine credeți că poate interesa și cui poate folosi un astfel de serial cu episoadele cele mai interesante, bine documentate, ale istoriei terorismului? Atenția cui trebuie să se concentreze aici, de exemplu printre telespectatorii români? De ce i-ar putea interesa asta?

G.C. Maior: Eu cred că ar putea interesa întreaga populație. Unu, să vadă o lume în care există pace dar există și violență majoră, și în care poate fi extrem de periculoasă, în locuri și cu surprize nebănuite pentru, repet, comunități liniștite, comunități aparent izolate de asemenea fenomene. Ar interesa și specialiștii, bineînțeles, istoricii în evoluția unor fenomene politice, fenomene strategice, fenomene religioase, și experții în comunicare, în abordarea acestui fenomen, instituțiile, bineînțeles, care au rol în a asigura populația că nu se va întâmpla.

E. Hurezeanu: Așa, ca să dau dovadă de umor, dar îndoielnic, dincolo de probleme noastre, aici, de natură politică, ce face dreapta, ce face stânga, președintele, antiprezidențiabilii, sunt și probleme realmente importante și periculoase, la fel de amenințătoare sau cu adevărat amenințătoare, chiar în pacea aparentă care ne permite nouă să nutrim și, cum să spun, îmbunătățim tot timpul vulcanul de gâlceavă, vulcanul noroios de la Focșani.

G.C. Maior: Să privim deci la aceste exemple din țări pe care chiar ne place, unele, să le vizităm: Irlanda, Marea Britanie, Spania, Italia, etc, am văzut...

E. Hurezeanu: Da!

G.C. Maior: ... o diversitate deosebită, chiar dincolo, în Orientul Mijlociu...

E. Hurezeanu: Da!

G.C. Maior: ... din diverse motive. Să fim mulțumiți că uneori suntem intens preocupați, și este normal să fie așa, de probleme economice, de dezbateri politice de la noi, și că nu suntem în focul unei dezbateri post-factum. Aș fi foarte curios cum ar reacționa atunci opinia publică și marii experți, și este bine să păstrați pentru arhive aceste emisiuni, pentru a arăta că vor spune 'dar ce s-a făcut', în momentul în care noi foarte rar ieșim și avertizăm, că asta este și misiunea noastră, în ciuda unei ironii, așa, mai mult sau mai puțin subtile, adesea destul de rudimentare, care se lansează către oficiali din acest domeniu, nu vorbesc de mine, vorbesc de aceste instituții. A, da, folosesc acest lucru ca un pretext pentru a-și...

E. Hurezeanu: Fortifica rândurile.

G.C. Maior: ... fortifica...

E. Hurezeanu: ... instituțiile austere și complete.

G.C. Maior: Pe mine mă interesează populația, în primul rând, a acestei țări, să stea, să lucreze în siguranță și să nu mai aibă și această problemă.

E. Hurezeanu: Domnule director al Serviciului Român de Informații, domnule ambasador, domnule Maior, vă mulțumesc mult pentru prezența în emisiune!

G.C. Maior: Cu mare plăcere! Oricând și succes cu aceste documentare interesante, pe care le recomand